

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska peti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 161.

V Ljubljani v soboto, 18. julija 1885.

Tečaj II.

Naša carinska zveza z nemško državo.

Nobena stvar ni toliko zmešnjave provzročila v politični odgoji posameznih narodov, nego pretirano spoštovanje posameznih „načel.“ Temu ali onemu rodila se je misel, in izumil ji je primerno obliko. Prikupila se je veliki množici, katera se itak le nerada ukvarja s samostojnim mišljenjem, kmalu jo obdaja nimbus nedotakljivega „principa“ in z vseh strani se mu hlapčevsko klanjajo. Novi dogma prestopa tako samosvestno, kakor da bi bila svetopisemska resnica, in gorje neprevidnežu, kateri se usoja, dvojiti nad njegovo izveličevalno silo. In vender je jasno, da baš politika, kateri je predmet realno življenje s svojimi vedno se ponavljajočimi razmerami, najmanj prenaša absolutna načela. To velja o politiki sploh, to velja zlasti o trgovinski politiki. Nikoli se tedaj nismo mogli ogrevati za ono enerzijo, s katero so nekateri proglašali svoje nauke o „svobodni trgovini“, in ravno tako nam nikakor niso imponirali oni proroki, kateri v zaščiti carini vidijo univerzalni lek za vse naše gospodarstvene bolesi.

Besede natolčnice, koliko zla je uže izviralo iz vašega neomejenega gospodarstva! Vplivale ste tudi na jedno vprašanje, katero dandanes uže zanima javno mnenje v naši državi ter ga bode sigurno še izdatno bolj zanimalo v najbližji bodočnosti. V mislih nam je carinska zveza naše monarhije z sosedno Nemčijo, o kateri hočemo tudi mi razložiti svoje subjektivne nazore.

Fantom carinskega jedinstva (Zollunion) med obema državama mamil je s prva le najsrajnejše kroge nemškoliberalne stranke. Odkar je pa veliki

nemški državnik vsled političnih simpatij do nemškega veleposestva ogerskemu žitu uhod v Nemčijo obtežil z visokimi carinami, oglašajo se tudi med Madjari uneti zagovorniki te carinske unije. Baš madjarski časnikar provzročil je pred kratkim jako živahno polemiko o tem predmetu. Ugovarjalo se mu je z različnega stališča. Ta je sumil, da nemški sosed namerava najprej v gospodarstvenem oziru podjarmiti naše cesarstvo, da bi ga potem tem ložje tudi politično osvojil. Oni tam podpiral je svoj ugovor z navadnimi antipatijami nenemških avstrijskih narodov proti preozki zvezi z Nemčijo ter na žaljeno avstrijsko državno idejo. Jedno in drugo ne spada k stvari, ni utemeljeno v svojem bistvu, kajti trgovinska politika ne sme se baviti z meglenimi občutki, temveč zgolj s praktičnimi potrebami in konkretnimi razmerami. Ali baš iz njih izvira posledica, da se mora razsoden politik vsaj v naši državni polovici z vso odločnostjo protiviti takim nameram. In zakaj?

Prava vsebina tega projekta je, da se obe državi, avstrijsko-ogerska in nemška, združiti v jedno veliko carinsko celoto, katera se nasproti inozemstvu omeji in zatvori z visokimi uvozninami. Naravnost rečeno, stvar ima dokaj vabljivo za prekolitvanske producente. Ogorsko žito, ogorsko vino, les iz karpatskih in panonskih gozdov, vse to bode mnogo večje ozemlje našlo za svoje trge, in ruska ter ameriška konkurenca ne bode več mogla v isti meri vplivati na žitne cene ogorskega žita. Ali ta dobiček vršil se bode na naše troške! Naša državna polovica ne izvažajo žita, in razvita obrtnija je vir blagostanja na Češkem in Moravskem, v Šleziji in Nižji Avstriji. Ako se pa carine odpravijo na nemški meji, obsuli bodo nemški veleobrniki našo monarhijo s

svojimi izdelki, in temu tekmeču naše tovarne niso kos. Industrija na Nemškem je jačja od naše, davčno breme je izdatno nižje, naravni pogoji so jej večinoma ugodnejši nego pri nas, kapitala je mnogo več v nemški državi — ni čuda tedaj, da se v nejednaki borbi uniči naš obrtnik in da je nazadek, morda celo pogin naše industrije posledica carinskega jedinstva, za katero se je v najnovejšem času toliko propagande delalo.

Iz gospodarstvenih razlogov tedaj nazprotujemo temu projektu, iz istih razlogov pa ob jednom odločno obsojamo drugi ekstrem, carinski boj, politiko retorizije. Duh našega veka napotil je nekatere idealiste, da delajo na to, naj se odpravijo krvave vojske. Mnogo bolj pogubne pa nego najhujša vojska vidijo se nam one mirne, brezhrupne bitke, katere se ob mejnih vhajališčih bijejo z orožjem neznosnih uvoznin. Retorzijo zagovarjati, to se pravi v lice vdariti najplemenitejši pridobitvi novega veka: svetovni trgovini. Ob jednom pa je jasno, da je retorizija oster meč, kateri na dve strani reže. Iz lastne dežele izključiti tujega tekmeča, to bi marsikomu ugajalo, ali kaj se zgodi, če nas inozemstvo z istim drobižem izplača? Kaj pričnemo z ogromnimi kolikovinami blaga, katero smo do sedaj izvažali na tuje, kako bomo nadomestili stotine milijon, katere smo zanje spečali? V carinskem boji premaga močnejši borilec svojega slabotnejšega protivnika; ako pa primerjamo obrtno statistiko obeh držav, avstrijske in nemške, spoznali bomo takoj, da so Nemci na boljem nego mi vsaj v tem oziru, in uže to mora nam biti migljaj, da se protivje ne poostri po nepotrebnem.

Srednja pot najboljša pot — to velja tedaj tudi v tem slučaju. Pótem carinske po-

Listek.

Samotožnika,

na obed povabljenega, samogovor.

Obed (diner) sam na sebi ni nič slabega, se reče dober obed. Slab obed je nekakošna brezobzirnost, storjena proti povabljenemu. Zatorej je prvo povabilo na obed vselej pomiselka vredno. Mučim se s pripravo celi dopoldan, delam si skrbi, premišlujem, kdo bo na obedu, koliko jih bo, kaj porečem temu, kaj oni gospici, kaj sploh. Morda bodo zastopani vsi stanovi, cvet človeške družbe, „en miniature“, sami ljudje, ki jih ne poznam, ki pa se poznajo med sabo, katerim moram predstavljen biti, gospodom, gospem, gospicam, gospodičnam . . . pa z vsako osebo mi bo izpregovoriti par besedi, ti, Cvetko, le prajšaj se, kako? Ako je človek mlad, prisedne k mladim, no, to uže gre eventualiter . . . ako je star, sede k starim, to je eventualiter uže slabše; in Cvetko, ti? ti nisi ne eno ne drugo; pa če je obed dober, bodeš eventualiter nekoliko odškodovan.

Recimo, da je dober obed, ki me čaka; torej danes ne bom zajutrekoval, da boljši tek in slaj seboj prinesem. A to ni prijetno, želodec se ustavlja in glasno zahteva del, ki mu pripada, naposled ga uže premorem. Cvetko pojdi in pripravi se, „vrzi se v gala“, na noge črne hlače, na pleča ozki črni frak, v robec parfema, v ozkih svetlih črnih škornjah, pa si storjeni gentleman. Tak pojdeš v hišo svojega dobrotnika, od katerega nisi želel in ne želiš nobene dobrote.

Ako je blato in dežuje, vzameš fijakarja, saj jih je pred svetnico na ponudbo. Vstopajoč v to nesrečno luknjo, vdariš se, da se ti bula naredi, debela kakor pest, pri vozu, ali pa si potlačiš lepi novi cilindar. K temu ni treba posebne smole, to se more prigoditi vsakemu človeku, tudi najbolj pametnemu. Glacérokavice, ki so ozke, in ki si jih natikaš še le v tej vesoljni kočiji, pokajo pri vseh šivih, in kader jih imaš uže na roki in jo malo skriviš, ti odločno povedo, da niso za to, za kar so, in to je gotovo, da en gumb vselej odpade.

Zdaj si na mestu, kamor si hotel in ne želel. Če si bil tako srečen, da si poprej klobuka nisi

pretrl, gotovo ti ga rob potisne zdaj čez ušesa, izstopajočemu iz voza. Tega nisi ti kriv, služaj je, stoječi pri vratih, ki ti je rekel glasno smeje: „Dobro došli!“

Plačujočemu voznika, pade ti dvajsetica na zemljo; hoteč jo pobrati, na! omažeš si rokavico in . . . hlačnik se je vtrgal! To je tako neljubo, kakor če se odpne kravata z bunčico pripeta ter prožno skoči na pladenj, v juho ali ribjo umako.

V predsobi je zrcalo in ščetka. Pogledaš se v zrcalo, popraviš lase, oščetkaš se, gospodar ti pride naproti, pozdravi te pristrčno, pelje te v sobano, predstavi gospodom . . . res, sami . . . neznani obrazi, in ti se priklanjaš — s ščetko v roki. Uh! . . . „Gospod Srakoperec, magistratni odbornik — poslanec deželni — podnadzornik šolski — posestnik“ . . . to je vse, kar si zapametiš, in vender ne veš, kateri je odbornik in kakošni?

Zdaj stopiš v sobano gospá; naklanjaš se levo in desno, giblješ vse na okolu, in ko si se natelovadil, drzaš proti vratam, z obrazom k gospem obrnjenim, ter lopneš ob vrata, da se vse

godbe zmerno zaščitno carino pridobiti onim strokam naše obrtnije, katere so potrebne takega varstva — to mora biti Nemčiji nasproti konečni cilj, po katerem naj hrepene naši politiki in državniki. Nikdar se ne sme pozabiti tudi z naše strani ne, da je zaščitni carini le ta namen, da zjednači različne, na produkcijo vplivajoče pogoje. Ako se zlorabi v to, da se posamezni tovarnar ukoristi z mastnimi premijami, potem je na kvar zdravemu gospodarskemu razvoju. Duhoviti učitelj finančne vede in narodne ekonomije na dunajskem vseučilišču pravi, rekoč: „Das höchste Princip des Schutzzolles ist daher das, sich selber überflüssig zu machen“. Tedaj zaščitno carino le za ono obrtnost, katera je v istini potrebna, in le za toliko časa, dokler je je potrebna. Zamán bodeš tudi z uvozninami podpiral industrijo, ako nima naravnih pogojev, ako tal nima na svojem ozemlju; v takem slučaju proč z carinskimi naredbami, katere mrliču življenja vdahniti ne morejo. Nasprotno pa bode naidebnim obrtnim strokam le oni odtegnil podporo carinskega varstva, kateremu se je čut po polnem izgubil za individualnost njegove države in njegove gospodarstvenega obstanka. Kratko tedaj se dá naše mnenje o trgovinskem razmerju naše monarhije in sosedne Nemčije izjaviti na sledeči način: Nobenega carinskega jedinstva, tudi nobene carinske borbe, temveč pōtem pogodbe in carinskega tarifa ure-ditev naših odnošajev do prijateljske nam države.

O učiteljskih shodih.

(Iz učiteljskih krogov.)
(Konec.)

Vse pridobljene vednosti učitelju nič ne koristijo, če jih ne rabi. Vsakega učitelja sveta dolžnost je, da se dalje izobražuje ter dopolnjuje svoje vednosti; kajti njegov poklic je tak, da mora stati skoro da na vrhunci omike.

Znan nemšk pedagog je dejal: „Teško je, postati učitelj v po polnem plemenitem pomenu besede.“ In kdo izmed nas, bi si upal trditi, da je uže popolen, da si nima še mnogo popolnjevati svoje vednosti? Hrepene pa nam je kolikor možno po popolnosti.

Krmar, kateri se hoče prepeljati na drugo stran reke na določen kraj, ne jadra naravnost čez reko, kakor bi pač moral, marveč navprečno višje, ker dobro vé, da ga bode voda zanesla. Hrepene pa moramo po idejnih, skušati se jim približati, če nam jih je doseči tudi nemožno.

Če pa se hoče doseči korist od učiteljskih shodov, mora navdajati vsakega učitelja pravi duh; med učitelji mora vladati medsebojno zaupanje in duševna zvezost, pred vsem pa prijateljstvo.

potrese. Tudi dobro. Za smeh ti ni treba skrbeti. Vrneš se k gospodi. Tu se malo govori, ti še manj, to se pravi — ti nič. Zdaj se odpró vrata obednice, gibanje nastane med povabljenim društvom. Gospodar priplava, kakor krilati Apolon, z rajskim nasmehom na ustnih premožnih, ter šepeta zdaj temu gospodu, zdaj onemu na uho, katero gospo da k mizi popelje. Naposled pride k tebi, in mudi se mu uže, pa ti dé: „Bodite tako prijazni, in peljite gospo Momomoni.“ — „Katero?“ prašaš, ker prvič nisi umel. — „Gospo pl. Momomoni!“ . . . Zdaj toliko veš, kolikor prej. Ne upaš si še enkrat prašati, le izgovarjaš se, da gospe ne poznaš, in da ji nisi bil predstavljen. — „O, prosim, to bote sami oskrbeli,“ odvrne gospodar smejoč se. Ti si tako drzen, da ga primeš za roko, zadržujoč ga: „Bi li ne hteli tako dobri biti in pokazati mi gospo?“ — „Ona v modri obleki . . .“ reče, odide.

Zdaj napreduješ v sobano gospá. Pogledaš natanko. Tri gospe so v modri obleki. Kaj storiti? Ako si neodvisen mož, si iz tega ne storiš veliko, ako si pa podrejena stvar in obed je pri tvojem višem, to je položaj neznosljiv, mrzel, pekoč, kakor rimska kopel. Ako se spravi nesrečni refendar k soprogi sodskega predsednika, kako ga bo

Le tedaj, če med učitelji vlada prijateljstvo, možno je ohraniti med njimi tudi duševno jedinstvo, le tedaj more jih družiti prava vez; le v jedinstvi je moč in napredek. Pred vsem nam je torej skrbeti, da smo jedini med seboj, vsi jednega duha, hrepeneč po vzvišenem smotru, delujoči v prid naroda svojega. Mnogo sovražnikov ima učiteljstvo, kateri skušajo zavratno podkopati njegovo veljavo, zaradi tega pa se nam je združenim postaviti sovražniku v bran.

V slogi je torej naša moč, a pri tem ne smemo pozabiti, da bode naše delovanje le tedaj imelo dober vspeh, če postopamo sporazumno s svojimi predstojniki; ti imajo bolj razširjen delokrog in oni imajo sredstva, uresničiti to, po čemer učitelj hrepene. Le z njihovo pripomočjo možno je, da postanejo želje učiteljev kri in meso, da se jim zboljša materialen blagostan.

Ne morem si kaj, da ne bi omenil, da so žal! tudi med učitelji taki možje, kateri skušajo v spisih smešiti svoje drugove in predstojnike, postavljati se po robu naredbam, katere imajo svoj izvor v najboljši volji. Če se jim njihove nakane posrečijo, ni gotovo, a proti tem razdirateljem treba se braniti, osamiti jih ter jih storiti neškodljive. Ne bodem podrobneje omenjal, kako se časih nesramno napadajo možje, kateri so nekoliko drugačnega mišljenja, da-si je njih srce gotovo vneto za blagor domovine.

To je žalostna obtožba, toda napake treba spoznati, da se odpravijo, in gorka moja želja je, da se bode to v bodoče tudi zgodilo; od našega medsebojnega prepira morejo imeti korist le naši nasprotniki, prepirci pa izgubijo v narodu spoštovanje.

Naš stan je težak, navadno so posuta naša pota s trnjem; mnogo je treba samozatajevanja. Mnogo je ovir in težav v učiteljskem stanu, a učitelj ima le malo prijateljev, zaradi tega je treba, da se združimo, zjediniimo za življenja boj, da iščemo pomoči v samem sebi: Vsi za jednega, jeden za vse!

Če bodo učiteljski shodi združili učitelje v jedno složno skupino, če bode učiteljstvo svojo težavno misijo vestno in natančno zastopalo na zunaj, če bode s plodonosnim skupnim delovanjem pospeševalo svoje daljše izobraževanje ter šolo vodilo do pravega smotra, potem bodo učiteljski shodi tudi imeli pravo korist, potem si bode učiteljski stan pridobil potrebno spoštovanje, potem bode tudi, okrepčan v notranjem, mogel nastopiti na zunaj kot delujoča moč, kot faktor, s katerim se mora računati!

Torej tovariši: Bodimo složni, složni, složni! V slogi je naša moč.

— i —

pogledala! Ako druga modrica tudi ni prava, udri bi se rajši v zemljo, da bi se nič iz nje ne videl; in zdaj stopakaš, pazeč da bi obeh nog naenkrat ne prestavil, napolu mrlič, k tretji, ki te sprejme s prebrisanim smehljajem. . . . V takih okolnostih, kje bo humor, kje zabava? . . . ako je je sploh kaj!

Ako si postarni gospod, dobiš sedež med postarnima gospema, ki ju tudi ne poznaš. Predstaviš se njima, one pa tebi ne. Nič manj se spustiš na stol, od sebe odrivajoč mogočne šumeče obleke. Misliš, katero bi najprej ogovoril, in kaj bi rekel. Pritajeno motriš fiziognomije. Ta na levi je videti dobrosrčnica . . . Cvetko, s to boš poskusil. A s čim? Vreme? . . . to je najbližje . . . to zanima vsakega . . . povoda imaš dosti . . . a kaj, „kdor govoriti kaj ne vé, o letnih časih kroži“, je dejal ljubezenski pesnik; osmešim se, ko bi vreme nategnil predmet zabavi, torej kaj drugega.

Ploščeki uže ropotajo, zvené . . . pred juho mora nekaj biti . . . prav na jeziku mi je. Gospa na levici se oslobodi ogrtala ter si z robcem pahlja. Pogledam na nohte, pa dém: „Je-li ne najdete, milostiva, da je prav vroče?“ A preden ti kanejo tri besede tako mučno dobljenega stavka s tresočih se usten, prestreže ti ga gospod vis-à-vis,

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

„Grazer Volksblatt“ piše, da je trditev, da nameravajo dozdanji članovi Liechtensteinovega kluba ustanoviti v državnem zboru naroden nemško-konservativen klub, napačna in neutemeljena. Oni ne nameravajo ustanoviti konservativnega kluba za poslance izključivo nemškega jezika in nemške narodnosti, saj se tudi iz Hohenwartovega kluba niso odločili zaradi narodnostnega vprašanja.

Moravski poslanec dr. Šrom sklical je včeraj moravsko-česke državne poslance v Brno, da se posvetujejo, kako hoté v bodočem državnem zboru zastopati interese svojih volilcev.

Tuje dežele.

Iz Rima se poroča, da je papež naročil kardinalu Howardu, naj izroči angleški kraljici pismo, v katerem izraža Leon XIII. željo, naj bi se med Rimom in angleškim kabinetom zopet pričela diplomatska zveza.

V francoski zbornici bliža se budgetna debata skončetku in na površje se prikazuje vedno bolj zanimanje za nove volitve. Član kabineta se je izrazil, da je večina ministrov za to, naj bi se volitve določile na 16. dan avgusta. Med poslanci pa je mnenje različno, vender jih večina želi, naj bi se nove volitve razpisale na 27. dan septembra.

O slednji spremembi španskega ministerstva se poroča: Senor Villaverde, kateri je bil kot civilni guverner namestnik bivšega ministra za notranje zadeve, se je baje s tem sporazumil o dveh najvažnejših vprašanjih, namreč o vprašanji gledé javnega miru in zdravstvene politike. Tema dvema točkama zahvaliti ima Romero Robledo v prvi vrsti svojo popularnost. Da je novi minister marljiv in vesten politik, ne more nihče zanikavati.

Afgansko vprašanje izgubilo je zopet resen značaj. Angleški listi pomirljivo zagotavljajo, da Rusi niso dalje prodrli proti Zulfikarju in da niso zaseli te soteske. Vender se je obrnila angleška vlada do ruske s prošnjo, naj jej pojasni položaj; ob enem pa je tudi izrekla, da bi smatrala za sovražno znamenje, če bi se ruske čete pomaknile bolj proti Zulfikarju ali bi celo zasele ta kraj. Vse to pa se vé da vrši v prijaznih besedah, in za zdaj odstranjena je vsaka bojazen, da se vname vojska.

Razne vesti.

— (Z železničnega voza skočil.) Predvčeranjim zvečer peljal se je z osebnim vlakom, ki pride po sedmi uri zvečer od Rabe na Dunaj, nek vo-

ono isto opazivši svoji gospe. To je grozno! Ali pa stavek izgovoriš ob enem s svojim vis-à-visom. To je še bolj grozno!

Včasih ti pred juho ničesar ne pride na misel. Pri hors d'oeuvre se ti izmakne sarkastna opomnija o vinu, a gospa na desni je slučajno sorodnica gostoljubne hiše . . . neprijetno! da bi se dal biti.

Ako je vino in jed res graje vredna? — „Kaj si storil temu človeku, da te vlačí iz tvoje tihe, mirne samobitnosti, da nas peha nemili sodbini v naročaj, da nas sili v družbo, ki je ne poznamo, da nam dá sosedstvo, katero ne maramo, nas trpa z vinom in jedjo, ki nam ne diši . . .“ rajši bi celi dan prespali, kakor se tako zabavali.

Toda, Cvetko, med zemljo in nebom je še veliko reči, ki se ne dajo razložiti, in katerih tudi noben mahnič ne raztolmači.

Vidiš, Cvetko, ta gostilec te želi počastiti, poslaviti, počislati, pa doprinaša ravno nasprotno. Je-li res tako umišljav, tako pozabljiv, tako neveden, da se ne zavé, da ima slabo kuharico, da si vino prav po ceni kupuje? To ni verjeti! — Ali morda iz porednosti to dela? . . . da bi se pošalil s teboj? To ni misliti od nikogar. „Takih ljudi ni!“ pravi vrli Jago v Othellu.

(Konec prihodnjic.)

jašk begunec s svojim spremljevalcem. Ko je vlak drčal po progi med Semmeringom in Schwechatom, skoči begunec na jedenkrat s klopi k oknu in predno je njegov varuh prav k sebi prišel, bil je ta uže na tleh. A tudi spremljevalec begunčev se ni dolgo premišljeval. Tudi on skoči z voza in kmalu sta bila skup. Med tem bil se je vlak ustavil, in zasela sta oba zopet svoj prejšnji prostor.

— (Zamorec, ki bi rad belo kožo imel.) Pred kratkim prišel je k nekemu imenitnemu zdravniku v Petrogradu mlad, krepak in lep zamorec prav moderno oblečen. Govoril je ruščino popolnoma dobro. Ne da bi se bil mnogo obotavljal, popraša zdravnika, ni li v medicini nobenih sredstev, s kojimi bi se dala ni li v medicini nobenih sredstev, s kojimi bi se dala črna koža zamorca spremeniti v belo kožo, kakor jo imajo Evropejci. Zdravnik ga je čudno pogledal, a zamorec mu je takoj razjasnil, od kod prihaja ta njegova želja. Pripovedoval mu je, da se je v Tambowu zagledal v mlado in krasno hčerko nekega ondotnega trgovca, katera mu je kmalu ljubezen vračala. Nič bi ne bilo oviralo, da bi bila mlada človeka postala srečen par, ko bi ne bil dekletov oče protivil se taki zvezi. Zastonj so bile vse prošnje obeh zaljublencev, oče ni hotel o takem ženinu svoje hčere ničesa vedeti. Ker pa mu nesrečna zaljubljenca le nista dala miru, omehčalo se mu je srce, privolil je v njijino zvezo, vendar le pod pogoji. Zahteval je od zamorca, da mora prvič prestopiti k ruski veri, a drugič, da mora svojo črno kožo spremeniti v belo. Prvi pogoj je bil kmalu izpolnjen, a mnogo težje je šlo z drugim. Nesrečni zamorec obrnil se je do vseh imenitnih zdravnikov, do vseh vseučilišč, a povsod majali so z glavami. Reklo se mu je sicer, da zna njegova koža v desetih ali dvajsetih letih pod ruskim podnebjem sama ob sebi postati bolj bela, a kako bode strpelo tako vroče ljubeče srce toliko let. Tudi ta zdravnik ni mu mogel dati boljšega sveta. Ker na ta način nikakor ni šlo, obrnil se je baže do zelo vplivnih oseb v Petrogradu s prošnjo, da bi trdovratnega očeta pripravili tako daleč, da bi od drugega pogoja odstopil in da bi se s samo prvim zadovoljil.

— (Društva za varstvo otrok.) Pred desetimi leti ustanovilo se je bilo v Ameriki, in sicer v New-Yorku, prvo društvo za varstvo otrok. Tam nahajalo se je namreč zelo pogostoma, da so stariši s svojimi otroci grdo in neusmiljeno ravnali. Uže v otroških letih podili so jih na ulice, da so tam beračili. Če niso zvečer dosti domov prinesli, bili so neusmiljeno tepeni. Nekoliko odrasčeni morali so tudi po gostilnah in kavarinah hoditi ter na ta ali oni način producirati se. Da so ti revčki na ta način kmalu spoznali življenja najgrššo stran in da so moralno uže v mladih letih globoko pali, je lahko umevno. Zaradi tega množilo se je tudi od leta do leta število mladostnih kaznjencev. Da bi se temu v okom prišlo, ustanovilo se je gori omenjeno društvo in vspeh, ki ga je imelo, je jako lep. V prejšnjih letih kaznovalo se je zaradi raznih prestopkov povprečno na leto po 942 dečkov in 207 deklic, a leta 1884 skrcilo se je to število na 443 dečkov in 103 deklice. Ta vspeh priznaval se je tudi drugje in v Zjedinjenih Državah deluje z enakim namenom sedaj uže 56 društev. A tudi v Evropi so začeli posnemati Amerikance. Tako štejejo sedaj na Angleskem 5 taci družtev, na Francoskem 11 in nekoliko se jih nahaja tudi na Laškem in Španskem.

— (Tatvina na železnici.) „Temeswarer Zeitung“ piše z dné 14. t. m.: Včeraj jutraj ob štirih naznanil je nek potovalec tukaj redarstvu, da je bil na železnici, ko se je peljal od Szegedina naprej, okraden. Tat prerezal mu je, ko je spal, najprej z ostrim nožem zep pri suknji. Ko pa tukaj nič dobil ni, zrezal mu je usnjato torbico ter vzal iz nje 80 gld. gotovine in potem vrednostnih papirjev za 2000 gld. V Veliki Kikindi izstopil je tat. Ko se je okradeni v Hatzfeldu vzbudil, se ni malo vstrašil, ko je zapazil, kaj se mu je med spanjem prigodilo. Tat izvršil je zločin z veliko hladnokrvnostjo in okradeni moral je zelo trdno spati, da se ni vzbudil. Sicer pa je to morda še njegova sreča, kajti ni neverjetno, da bi mu bil predrzni tat prerezal vrat, ko bi se bil kaj ganil. Zločinec se sedaj išče.

— (Nova bolezen.) Znano je, kako hudo razsaja kolera po Španskem. Sedaj pa prihaja iz sosednega Potugalskega vèst, da se je tam pokazala nova

bolezen, ki je še vsa huji, nego kolera. Človek, katerega se loti, umrje v malih minutah. Zdravniki si ne vejo pri tej bolezni čisto nič pomagati. Do sedaj razsajala je ta bolezen najljuteje v provinciji Oliveira de Fradesco.

Domače stvari.

Šolska poročila.

2. C. kr. vélika gimnazija v Ljubljani.

Poročilo prinaša spredaj znanstveno razpravo „Der Sensualismus des Philosophen Protagoras und dessen Darstellung bei Plato. Von Dr. Oscar Gratzky.“ Razprava obseza blizu tri tiskovne pole. Večkrat smo po slovenskih časopisih brali uže tožbo, da naši programi prinašajo tako učene razprave, da jih učenci ne morejo umeti. To je res. Toda pomisliti je, da minister-ski razpisi naravnost pravijo, da se pisateljem programskih sestavkov ni treba ozirati na dijake; temveč taki sestavki naj kažejo, koliko profesorji sami napredujejo v svojih strokah. Razprave po programih so torej pisane za učenjake, a ne za dijake. Vender bi bilo zeleti, da bi si profesorji po naših zavodih za programske razprave izbirali take znanstvene predmete, ki bi zanimali vsakega znanstveno omikanega človeka, a ne samo strokovnjaka. Saj nam dežela naša, naroda, ki prebivata v njej, jezikovne, prirodopisne in prirodoslovne razmere, nje zgodovina in nje prirodna lepota podaja toliko hvaležnih predmetov, da bi si vsak strokovnjak iz obilice teh stvari lahko izbral svoj objekt, katerega naj bi obdelal po svoje — znanstveno, a vendar obče zanimivo. Take znanstvene razprave bi tudi dijaki brali s pridom ter se učili spoznavati in ljubiti domovino svojo.

Učiteljski zbor šteje 30 (!) učiteljev: poleg direktorja 17 rednih profesorjev, 1 pravega učitelja, 8 izprašanih suplentov in 3 pomožne učitelje. Učni jezik je po vseh osmih razredih nemški; poleg tega so na mali gimnaziji osnovane paralelke z deloma slovenskim učnim jezikom. V teh paralelkah se v I. in II. vsi predmetje, razven nemščine, učé slovenski; v III. in IV. razredu je slovenščina učni jezik pri vseh predmetih, samo pri nemščini in grščini ne; v IV. razredu so se samo verstvo, slovenščina in latinščina učile s slovenskim učnim jezikom; vendar se je pri latinščini deloma rabil že nemški učni jezik. Na višji gimnaziji se samo slovenščina uči s slovenskim učnim jezikom.

Prosti predmetje so bili francoščina, italijanščina, stenografija, risanje, lepopisje, petje in telovadba; francoščine se je v drugem tetaji učilo v dveh kurzih 50 učencev, italijanščine 62 učencev, stenografije 108 učencev, risanja 101 učenec, petja 130 in telovadbe 159 učencev.

Gimnazija ima tudi lepo učiteljsko in dijaško knjižnico, v kateri nahajamo mnogo slovenskih knjig. Z gimnazijo v zvezi stoji tudi c. kr. studijska knjižnica, ki prejema od države po 1200 gld. podpore na leto ter šteje 48 750 knjig, 5097 zvezkov, 1838 listov, 420 rokopisov in 238 zemljevidov.

Učencev je imela gimnazija v začetku leta 794, konec leta 718, izostalo jih je med letom 76. — Po domovini svoji je bilo 621 Kranjcev, 11 Korošcev, 20 Primorcev, 35 Štajercev, 35 iz drugih avstrijskih dežel, 3 Bošnjaki in 3 inozemci; po narodnosti je bilo Slovencev 562 (nad 78%), Nemcev 139, Italijanov 10, Hrvatje 4, Čehi 3. — Najmlajši učenec je imel 10, najstarejši 25 let. Odlično se jih je učilo 62, prvi red jih je dobilo 455, po počenicah jih sme ponavljati preskušnjo 87, drugi red jih ima 67, tretji red 40 in neizprašanih je ostalo 6.

Solnine so dijaki plačali v obeh semestrih 8881 gld., 127 dijakov je imelo štipendije, znašajoče 10 835 gld. 58 kr. Dijaško podporno društvo ima premoženja 7175 gold. v obligacijah in 36 gold, 10 kr. v gotovih novcih; vrhu tega 1077 učnih knjig in 157 atlantov. Dijakom se je dalo podpore 474 gld. 55 kr.

Iz navedenih števil se vidi, da je ljubljanska gimnazija eden največjih srednješolskih zavodov v Avstriji. Zeleti bi bilo, da bi se od njé odločila po polnem samostalna slovenska gimnazija.

— (Umrli) je dné 15. t. m. pod Šinkovim Turnom v vodiški fari umirovljeni kurat g. N. Dolinar.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi novega občinskega predstojništva, ki se je vršila dné 5. t. m. v občini Dob v kameniskem okraji, bil je izvoljen županom Miha Birk, občinskim svetovalcem pa so bili izvoljeni Boštjan Zarnik, Miha Staré in Fran Videmšek, vsi posestniki v Dobu.

— (Iz Krškega.) Izkaz o dohodkih in troških za vremensko napoved. Darovali so gg.: L. 5 gld. 30 kr., B. 50 kr., K. 30 kr., W. 1 gld. 30 kr., Pf. 3 gld., J. 60 kr., Me. 30 kr., A. 90 kr., C. 30 kr., J. 50 kr., Sch. 30 kr., Š. 80 kr., A. 30 kr., V. 1 gld. 10 kr., F. 30 kr., dr. Z 1 gld. 30 kr., O. 1 gld. 30., pl. R 30., Sch. Fr. 30 kr., V. K. 60 kr., Mr. 50 kr., dr. G. 60 kr., gr. A. 5 gld., G. 90 kr., St. 90 kr., E 1 gld. 30 k., Sch. K. 1 gld., F. 30 kr., V. 10 kr., R. 20., W. 20 kr., Ma. 10 kr., vkup 30 gld. 70 kr. Troški. Brzjavni za mesece: april, maj, juní, juli, à 5 gld., vkup 20 gld., priprave za vremensko postajo 1 gld. 35 kr., postrežba 95 kr., tiskovine 3 gld., vkup 25 gld. 30 kr.; ostane v blagajnici za mesec avgust 5 gld. 40 kr.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Ali se dajo naša vina zboljšati?

(Črtice v prevdarek, napisal Fr. Šetina.)

(Dalje.)

4.) Kar se tiče sploh dolenjskih vin, priznava se, da so zdrava, natorna pijača; čujejo se pa vedno bolj in bolj pritožbe, da so prekisla in neprijetna.

Rekel sem uže, da le zrelo grozdje daje dobro in prijetno vino, zato je treba posebno ozirati se na čas trgatve. Ne trgajmo prej, dokler ni grozdje zrelo. Kedar so grozdne jagode prozorne in jasne, kedar se peček ne drži več peceljna in kedar se pecelj suši in vène, takrat je grozdje zrelo. Glavno-pazen obrnejo naj vinorejci v to, da ne trgajo prerano. Dokazano je, da se baš zadnje dni v grozdni jagodi spreminja precej naglo razmera sladkorja in kisline; kolikor več se naredi sladkorja v jagodi, toliko več zgubi se kisline. Ako bi torej vinorejci navrgli pred trgatvijo kakih osem dni, koliko boljšo kapljico bi Bog dal.

Različni so izgovori zaradi prerane trgatve. Ako je vreme deževno, ako grozdje čez in čez gnije in na tla cepa, potem ni več odlašati trgatve; nadejati se je pa lepega vremena, potem počakajmo popolnega dozorenja.

Po nekaterih krajih Dolenjske je navada, da pred trgatvijo odberó nagnjito in nezdravo grozdje, s trgatvijo pa počakajo še nekaj dni. Iz tega grozdja delajo takozvani „podberin“, prvi mošt, ki je za domačo porabo. Ta navada ni slaba, ker 1.) porabi se grozdje, ki bi povse šlo v zgubo; 2.) obvaruje se zdravo grozdje pred gnijilobó. Tudi se s tem grozdu da več „zraka“, ker se listje in veje vendar le nekoliko potrgajo ali vsaj toliko odstranijo, da prihaja solnčni žarek k trti.

5.) Da so nekatera naša vina tako neprijetna, slaba, prazna in kisla, škoduje tudi slaba navada, ki vodi do „veliko vina“ brez ozira na kakovost in dobroto. Smejati sem se moral, ko sem slišal „trgača“ sosedu reči, ko so v dežju trgali: Letos ga pa bo! In res ga je bilo veliko, a kisle ko vrisk. Ljudje le preveč zelé, da pride kaka „rosa“ ali pa pohleven dežek, potem pa hajd! v trgatve. Vinorejci! Dež je voda, ni bilo in ne bode vino; vendar pa mislijo sem ter tja, da tak dežek ne škoduje vinu.

Gotovo je vina več, ako trgamo v dežju ali v rosi. Pa kaj to hasni! Vino je slabo, brez moči itd. in cena taka, da se Bog usmili, in slabega vina nihče rad ne kupuje. Hoče li kedo za domačo porabo več in slabšega vina — saj si ga lahko posebej zmeša z vodo po volji — vode nam ne primanjkuje. Za trgovino je treba dobre robe.

(Konec prihodnjič.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Petrograd, 18. julija. Nasproti vznemirljivim vestem inozemskega časopisstva izjavlja „Journal de St. Peterbourg“, da so se ruske čete ob afganski meji neznatno premaknile in da je ruska vlada sklenila trden sklep, da se nič ne zgodi, kar bi moglo motiti miren razvoj pogajanj in razgovorov.

London, 18. julija. V gorenji zbornici se je Harrowby izjavil, da vlada meni najboljše zagotoviti mir s tem, da zboljša trdnjave ob morskih obalah, da povzdigne pristanišča in mornarico. — Postavni načrt, da se olajša nakupovanje najemnih zemljišč v Irski in po katerem se dá državno posojilo za vse nakupe proti štirinajstodstotnemu obrestovanju, se je pri prvem čitanju vsprejel.

Dunaj, 17. julija. Dogovori vlade s Severno železnico so dokončani. Izrednemu obnemu zboru, kateri se snide sredi meseca avgusta, stavlja se bode predlog, naj se vsprejme spremenjena pogodba.

London, 17. julija. Zdaj ni bojazni, da bi se diplomatska zveza pretrgala; a težko, da bi Salisbury dal koncesije, katere je odbil Gladstone. „Times“ in „Standard“ menita, da bode zdaj Rusija odjenjala.

Madrid, 17. julija. Poročilo ministerstva za notranje zadeve pravi, da je izza nastopa kolere v vsej Španiji obolelo na kolero 60 000 oseb in 17 000 umrlo.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 18. julija.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.35
„ „ „ „ srebri	83.20
Zlata renta	109.—
5% avstr. renta	99.80
Delnice narodne banke	868.—
Kreditne delnice	283.40
London 10 lir sterling	124.85
20 frankovec	9.89 ⁵
Cekini č. kr.	5.88
100 drž. mark	61.30

Uradni glasnik

z dne 17. julija.

Eks. zemlj. dražbe: V Kočevji zemljišče Jero Mantel iz Reinthala (570 gld.) dne 29. julija; — posestvo Jožefa Kikel iz Stare Loke (1650 gld.) dne 29. julija. — V Ribnici zemljišče Andreja Drobnica (244 gld.) dne 20. julija. — V Škofji Loki posestvo Jan. Rihtariča iz Spodnje Luže (2459 gld.) dne 31. julija.

Konkurzi: V konkurzu je imenje Henrika Reichmanna, trgovca z izgotovljeno obleko v Ljubljani na Starem trgu.

Umrli so:

Dne 17. julija. Katarina Novak, dninarjeva vdova, 60 l., Pred konjušnico št. 6, vodenica. — Amalija Hönigmann, črevljarijeva hči, 8 dni, Poljanska cesta št. 31, življenska slabost.

V civilni bolnici:

Dne 14. julija. Josip Borštnar, gostač, 67 l., opešanje.

Dne 15. julija. Anton Nižar, delavec, 54 l., pljučno otrpnenje.

Dne 16. julija. Martin Dolinšek, tesar, 33 l., vsled telesne poškodbe.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
17. julija	7. zjutraj	735.90	18.3	bzv.	jasno	0.00
	2. pop.	734.57	28.0	svzh. sl.		
	9. zvečer	735.29	20.4	s. sl.	obl.	

Carsko, mareno in bock-pivo

iz pivovara bratov Kosler
priporoča
v zabojih po 25 in 50 steklenic
A. Mayerjeva
trgovina piva v steklenicah
v Ljubljani. (118) 1

Odgovorni urednik J. Naglič.

Srečke

z dne 15. julija.
Brno: 81 54 90 21 23.

Tržaška komercialna banka

v
Trstu.

Tržaška komercialna banka vsprejema denarne uloge v avstrijskih bankovcih in državnih papirjih, kakor tudi v zlatnikih po dvajset frankov in se zaveže, kapital in obresti nazaj plačati v isti novčni vrednosti.

Ista eskomptuje tudi menice in daje preddatve (posojila) na javne vrednostne papirje in blago v gori omenjeni novčni vrednosti.

Vse operacije izvršujejo se po pogojih, ki so časoma naznačeni v tržaskih lokalnih listih. (66) 36—8

Kisla voda, kopelišče Radvanj

Vsled obilga ogljenokislika, natrona in lithiona je radvanjska kislina voda kot specifikum pri: protinu, kamni v žolci, mehurji in ledvicah, zlati žili, bramborici, brahori, zlatenici, zelodeč-nih boleznih in pri katara v obče. Kopelji, stanovanja in restavracija po cen.

Zavratnikov

vsake fasone, barve in kakovosti; kakor znano, je največja zaloga in najceneje nakupovanje

pri (59) 9

J. C. Hamann-u
Mestni trg.

Umetne zobe in zobovja

Umetne zobe in zobovja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsake bolečine ter izvršuje plombovanja in vse zobne operacije z obzornikom A. Paichel, poleg Hradskega mostu, i. nadstropje.

Pravo

japonsko ajdo

naravnost došlo, priporoča kilo po 20 kr., fino, in 14 kr. srednje blago, pri večji naročbi pa še ceneje (107) 4-4

J. R. Paulin,

trgovec v Ljubljani.

Račune, kuverte, vizitke, sploh vsako-vrstne tiskovine izgotavlja v mišne izvršbi in po nizkih cenah
tiskarna
Kleinmayr & Bamberg
v Ljubljani.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova

knjigarna v Ljubljani.

V Ameriko

pride najceneje, kdor se obrne na

Arnolda Reifa, Dunaj, I., Pestalozziggasse 1,
najstarejša tvrdka te vrste.

Natančneje izpovedbe in prospekti
zastonj. (22) 50—20

Lekarna Trnkoczy

zraven rotovža v Ljubljani

priporoča in vsak dan s pošto razpošilja na deželo.

Marijacejske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: **mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, boleznin v vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.** — 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld. **Svarilo!** Opozar-jamo, da se tiste **istinite Marijacejske kapljice** dobivajo samo v lekarni **Trnkoczy-ja** zraven rotovža v Ljubljani. Razpošilja se le jeden tucat. (114) 1

Cvet zoper trganje

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revma-tizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živlih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**ovetu zoper trganje po dr. Ma-lihu**“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine. 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnelih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah a 21 kr.; jeden zavoje s 6. škatuljami 1 gld. 5 kr. Razpošilja se najmanj jeden zavoje.

**MARIA-ZELLER
TROPFEN**
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STUCK 20.

Schutzmarke.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine.

1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnelih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah a 21 kr.; jeden zavoje s 6. škatuljami 1 gld. 5 kr. Razpošilja se najmanj jeden zavoje.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.